

Mange klimapessimister spår at København blir en fiasko. Isåfall skyldes det at man har feil agenda og gal beslutningsmodell, skriver forskerne **Atle Midttun, Joseph Yaro** og **Jin Wang**.

MANDAG 7. DESEMBER 2009 | DAGENS NÆRINGS-LIV

Feil agenda i København

DEBATT & INNLEGG

En nylig gjennomført undersøkelse blant sentrale samfunnsinteresser (CERES21.org) viser hvordan klimarelaterte forestillinger og verdier varierer fra land til land. En vekstøkonomi som Kina har helt andre oppfatninger av klimatrusler enn det fattigere sør, representert ved Ghana og det rikere nord representert ved Norge.

Her er tre av våre mest sentrale funn:

■ Klimatrusselen er strengt tatt et «rikt nord»-fenomen. I et velfungerende velferdssamfunn, smurt med oljedollar, kan nordmenn tillate seg å være opptatt av spørsmål som går ut over daglig overlevelse, særlig da hvis mesteparten av de brysomme klimatiltakene iverksettes utenfor landets grenser.

■ På den annen side er de fleste interessentene i Kina opptatt med vekstøkonomiens utfordringer: ressursknapphet så vel som lokal forurensning. Mot denne bakgrunnen fremstår klimapolitikk som en sideeffekt, som en konsekvens av ressurs- og miljømotiverte tiltak.

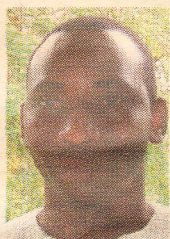
■ Interessenter i Ghana formidler nok et annerledes bilde. De er mer opptatt av akutte skift i værforhold (som økt tørke, flom og storm) og hvordan dette får betydning for landbruk, fiske og bosetting. De betoner behovet for umiddelbart engasjement for å løse problemene på stedet.

Sammenligningen på tvers av tre kontinenter demonstrerer både problem mangfoldet og det store spennet i evne til å møte klimautfordringen. Som grunnlag for en global klimastrategi innebærer dette at vi må utvikle vidt forskjellige klimatilnærminger i ulike deler av verden.

Atle Midttun er professor og leder for Senter for bedriftens samfunnsansvar, ved Handelshøyskolen BI.

Wang Jin er førsteamanuensis i sosiologi ved School of Government, ved Sun Yat-Sen-universitetet i Gunagzhou, Kina.

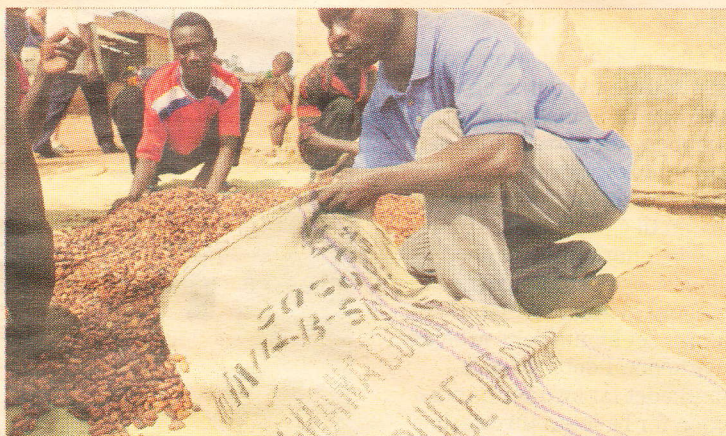

Joseph Yaro er førsteamanuensis ved institutt for geografi ved Universitetet i Ghana.

Prioriteringene bør være som følger:

Byrden ved å fronte drastisk CO₂-reduksjon drevet av ensidig selvpålagte CO₂-kostnader bekymrer sentrale samfunnsinteresser selv i et rikt land som Norge. En mer lovende tilnærming for mange sektorer i økonomien ville være å trigge overgang til en grønn økonomi via innovasjon på linje med informasjonsteknologirevolusjonen som vi nettopp har vært igjennom. Ved å reformulere «klimapillet» til en kappelek mot en grønn framtid, snarere enn en øvelse i byrdefordeling, ville fokus skiftes til muligheter snarere enn begrensninger. CO₂-reduksjonen blir da en mulighet og en utfordring for ledende industrinasjoner til å engasjere seg sammen med deres fremste selskaper. Flere av de norske interessentene var åpne for å bevege seg i denne retningen.

For vekstøkonomier som Kina, som er i gang med å replisere Vestens karbonbaserte indus-

LEVEKÅR. For Ghana og Afrika er utfordringen å møte akutte økologiske kriser og å sikre grunnleggende menneskelige levekår.

Foto: Bloomberg News

trialisering, medfølger ekstreme forurensningsnivåer, så vel som akutte ressursbegrensninger. For kinesiske interessenter er det derfor maktpåliggende å løse disse problemene. Å fokusere på klimapolitikk som det sentrale målet ville være å begynne i feil ende. Klimapolitikken blir dermed en sideeffekt.

For Ghana og Afrika er utfordringen å møte akutte økologiske kriser og å sikre grunnleggende menneskelige levekår. Et fokus på klimaendring som sådan, med virkning flere generasjoner fram i tid, er svært vanskelig å tenke seg. Fokuset bør i første rekke være på å utvikle større sosial og økonomisk tåleevne for å motstå lokale klimaeffekter. Likevel bør tilpasningsstrategier også utformes med langsiktige klimamål i sikte.

Den mellomstatlige forhandlingsmodellen, med primært fokus på utslippkvoter og byrdefordeling inviterer til en tautrekking mellom egoistiske nasjonale aktører. Den unnlater å ta inn over seg global variasjon. Vi mener at denne tilnærmingen har liten sjanse til å drive den massive grønne transformasjonen som behøves. Den vil heller ikke kunne løse ressurs- og forurensningsfellene ved hurtig vekst i øst eller krav til økt tåleevne i sør.

Bør vi erstatte klimadiplomatene med grønne entreprenører? Det er grunn til å tro at det rike nord burde investere i en grønn revolusjon snarere enn å bry resten av verden med å rydde opp i vårt klimasøl. Utviklingslandene burde være fri til å følge mer påtrengende lokale hensyn.

En vellykket grønn revolusjon hos den industrielle avantgarden vil ikke kunne unngå å inspirere dem til å følge etter, når industrilandene har betalt innovasjonskostnadene og gjort den grønne teknologien lønnsom. Kina vil åpenbart være klar til å delta, hvis ikke lede utviklingen, og utviklingslandene vil følge etter. Særlig hvis i-landene etterhvert stiller miljøkrav til import.

Drømmen om industrialisering og velferd har inspirert millioner over hele verden til å arbeide hardt for ny materiell velferd. Klimautfordringen minner oss om at den må bygges ut med hensyn til naturens bærekraft og dyper menneskelige behov. Men vi trenger en visjon som tiltrekker både det rike nord, det hurtig voksende øst og utviklingsland i sør. Byrdefordeling og forsakelse kan ikke gjøre dette. Den grønne industrielle revolusjonen er en mye mer attraktiv kandidat.